

Parengė
Lietuvos Respublikos finansų ministerijos
Atskaitomybės, audito, turto vertinimo ir
nemokumo politikos departamentas
2024 m. rugsėjis

**DAŽNIAUSIAI UŽDUODAMI KLAUSIMAI
DĖL INFORMACIJOS TVARUMO KLAUSIMAIS RENGIMO
PAGAL 2024 M. LIEPOS 1 D. ĮSIGALIOJUSIO LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ IR
ĮMONIŲ GRUPIŲ ATSKAITOMYBĖS ĮSTATYMO NUOSTATAS**

Toliau pateikiami atsakymai į dažniausiai Lietuvos Respublikos finansų ministerijos gaunamus įmonių klausimus apie informacijos tvarumo klausimais rengimą, teikimą ir skelbimą. Atsakymai parengti vadovaujantis Lietuvos Respublikos įmonių ir įmonių grupių įstatymo, kuriuo į Lietuvos Respublikos teisę perkelta Bendrovių tvarumo atskaitomybės direktyva, nuostatomis.

Atsakymuose vartojami trumpiniai:

BTAD – 2022 m. gruodžio 14 d. Europos Komisijos ir Parlamento direktyvos, kuria iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 537/2014, Direktyva 2004/109/EB, Direktyva 2006/43/EB ir Direktyva 2013/34/ES dėl įmonių informacijos apie tvarumą teikimo (Bendrovių tvarumo atskaitomybės direktyva);

ESAP – Europos bendras prieigos punktas, kuriamas 2023 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu Nr. 2023/2859, kuriuo sukuriamas Europos bendras prieigos punktas, užtikrinantis centralizuotą prieigą prie viešai skelbiamos informacijos, kuri yra aktuali finansinių paslaugų, kapitalo rinkų ir tvarumo srityse;

ESEF – Europos Sąjungos vienas elektroninio ataskaitų teikimo formatas;

ETAS – Europos tvarumo atskaitomybės standartai;

FAAUPĮ – Lietuvos Respublikos finansinių ataskaitų audito ir kitų užtikrinimo paslaugų įstatymas;

ĮIGAĮ – Lietuvos Respublikos įmonių ir įmonių grupių įstatymas;

ITK – informacija tvarumo klausimais;

JAR – Juridinių asmenų registras;

VA – vadovybės ataskaita.

ITK NAUDA

1. Kokią naudą gaus visuomenė ar verslas dėl ITK rengimo?

ATSAKYMAS

BTAD prisidedama prie Europos rinkos transformacijos į tvarią rinką ir finansus bei rinkos dalyviams užtikrinama informacija apie konkrečių įmonių veiklos tvarumą. Siekiant įvertinti ekonomikos ir finansų sistemos tvarumą ir jo pokytį, reikalinga patikima informacija apie įmonių poveikį aplinkai, valdysenai, socialiniams klausimams, susijusias rizikas, galimybes, įskaitant rizikas ir galimybes, darančias poveikį įmonių finansinei būklei ir rezultatams. BTAD nuostatas perkėlus į nacionalinę teisę ir įmonėms pradėjus teikti ITK pagal BTAD reikalavimus, įmonių ir įmonių grupių finansinės ataskaitos bei VA, kuriose pateikta ITK, savo svarba ataskaitų vartotojams taps lygiavertės.

Galima ITK įtraukimo į VA nauda įmonei:

- 1) didesnis įmonės patrauklumas investuotojams, klientams, pirkėjams, darbuotojams, bendruomenei, kurios teritorijoje veikia įmonė, nes daugiau patikimos informacijos didina jų pasitikėjimą įmone, gerina jos reputaciją;
- 2) palankesnis kredito įstaigų požiūris į įmones, teikiančias ITK, – tvarumo rizika yra tapusi kredito rizikos dalimi, todėl kredito įstaigos linkusios suteikti geresnes finansavimo sąlygas tvarioms įmonėms;
- 3) didesnis įmonės konkurencingumas.

KOKIOS ĮMONĖS PRIVALĖS RENGTI ITK?

2. Ar didelės įmonių grupės, turinčios parengti ITK, vertinamos atskirai, pagal grupę Lietuvoje ar pagal grupę tarptautiniu lygmeniu?

ATSAKYMAS

Atsakant į klausimą yra aktualios šios ĮĮGAĮ nuostatos:

- 1) įmonių grupę sudaro patrunuojančioji įmonė ir jos patrunuojamosios įmonės (3 straipsnio 12 punktą);
- 2) metines konsoliduotąsias finansines ataskaitas ir konsoliduotąją įmonės vadovybės ataskaitą privalo parengti patrunuojančioji įmonė, išskyrus mažą įmonių grupę, kurioje nėra viešojo intereso įmonių, ir ĮĮGAĮ 17 straipsnyje nurodytas išimtis (16 straipsnio 1 dalis);
- 3) didelės įmonių grupės – įmonių grupės, kurių ne mažiau kaip 2 bendri įmonių grupės metinių finansinių ataskaitų rodikliai patrunuojančiosios įmonės paskutinę finansinių metų dieną viršija nustatytus dydžius¹ (5 straipsnio 3 dalis).
- 4) patrunuojančiosios įmonės ir visų jos patrunuojamųjų įmonių finansinės ataskaitos turi būti konsoliduojamos nepaisant to, kur yra įregistruotos patrunuojamųjų įmonių buveinės (ĮĮGAĮ 16 straipsnio 3 dalis).

Taigi, didelės įmonių grupės, turinčios parengti ITK, turi būti vertinamos pagal grupę tarptautiniu lygmeniu, įskaitant visas patrunuojančiosios įmonės patrunuojamąsias įmones nepriklausomai nuo jų buveinės vietos. Jei įmonė, kuri turi teikti ITK, priklauso didelei įmonių grupei ir **yra tos grupės patrunuojančioji įmonė**, ji privalo teikti konsoliduotąją ITK, kuri turi apimti visos įmonių grupės patrunuojamąsias įmones tiek Lietuvoje, tiek kitose valstybėse. Tokia įmonė, rengianti konsoliduotąją VA, savo VA gali sujungti su konsoliduotąja VA (ĮĮGAĮ 20 straipsnio 5 dalis). Atkreipiame dėmesį, kad ĮĮGAĮ 23 straipsnyje nurodytos sąlygos, kada patrunuojančioji įmonė gali neteikti ITK. Šios sąlygos paaiškintos šio dokumento 3 klausimo atsakymu.

Be to, atsižvelgiant į ĮĮGAĮ 26 straipsnio nuostatas, Lietuvos Respublikoje įsteigta patrunuojamoji įmonė², priklausanti įmonių grupei, kurios, pagrindinė patrunuojančioji įmonė yra trečiosios valstybės įmonė ir pagrindinės patrunuojančiosios įmonės pardavimo grynosios pajamos, uždirbtos Europos Sąjungoje, viršija 150 000 000 eurų privalo užtikrinti ją patrunuojančios trečiosios valstybės įmonės (konsoliduotosios) tvarumo ataskaitos prieinamumą visuomenei. 26 straipsnyje nurodyta, kad tvarumo ataskaita, kartu su tvarumo atskaitomybės

¹ 1) balanse nurodyto turto vertė (neatskaitant tarpusavio sandorių verčių) – 25 000 000 eurų;

2) pardavimo grynosios pajamos per atskaitinius finansinius metus (neatskaitant tarpusavio pardavimo pajamų) – 50 000 000 eurų;

3) vidutinis metinis darbuotojų skaičius per atskaitinius finansinius metus – 250 darbuotojų.

² Patrunuojamoji įmonė, kurios vertybiniais popieriais leidžiama prekiauti reguliuojamoje rinkoje, išskyrus labai mažas įmones, arba didelė įmonė (ĮĮGAĮ 26 straipsnio 2 dalis)

užtikrinimo išvada pateikiami JAR per 12 mėnesių nuo finansinių metų, už kuriuos parengta tvarumo ataskaita, paskutinės dienos (ĮGAI 36 straipsnio 5 dalis).

3. Ar įmonė, kuri pagal ĮGAI turi rengti ITK, bet priklauso įmonių grupei, kuri rengia konsoliduotą ITK, turi atskirai pateikti savo ITK

ATSAKYMAS

Jei įmonė, kuri turi teikti ITK, priklauso didelei įmonių grupei ir atitinka ĮGAI 23 straipsnyje nustatytas sąlygas, ji savo VA gali neteikti ITK. Kaip nustatyta ĮGAI 23 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktuose, (konsoliduotosios) ITK gali neteikti įmonė, kuri yra:

- 1) patrunuojamoji įmonė, jeigu jos ir jos patrunuojamųjų įmonių informacija yra įtraukta į vadovaujantis ĮGAI arba kitos valstybės narės teisės aktais rengiamą patrunuojančiosios įmonės konsoliduotą VA;
- 2) patrunuojančiosios įmonės, įsisteigusios trečiojoje valstybėje, patrunuojamoji įmonė, jeigu tokia įmonė ir jos patrunuojamosios įmonės yra įtrauktos į tos patrunuojančiosios įmonės konsoliduotą VA ar konsoliduotą ITK.

Patrunuojamosios įmonės, kuri atitinka sąlygas neteikti ITK, VA pateikiama visa ši informacija:

- 1) patrunuojančiosios įmonės, teikiančios ITK grupės lygmeniu pagal ETAS arba būdu, lygiaverčiu ETAS, pavadinimas ir buveinė (adresas);
- 2) nuorodos į interneto svetainėje skelbiamą patrunuojančiosios įmonės konsoliduotą VA arba, kai taikytina, į patrunuojančiosios trečiosios valstybės įmonės konsoliduotą tvarumo ataskaitą ir į tvarumo atskaitomybės užtikrinimo išvadą;
- 3) informacija, kad įmonė atitinka sąlygas neteikti ĮGAI 19 straipsnio 1, 3 arba 5 dalyje nurodytos informacijos tvarumo klausimais.

Jeigu patrunuojančioji įmonė konsoliduotą VA arba konsoliduotą tvarumo ataskaitą parengia ir paskelbia vėliau, negu (konsoliduotą) VA turi parengti ir pateikti JAR tvarkytojui jos grupėje esanti (patrunuojančioji) įmonė, pastaroji įmonė turi:

- 1) savo (konsoliduotojoje) VA nurodyti informaciją, kad jos patrunuojančioji įmonė paskelbs informaciją ne vėliau kaip per 12 mėnesių nuo finansinių metų, už kuriuos parengta (konsoliduotoji) VA, paskutinės dienos, nurodydama konkrečią paskelbimo datą ir
- 2) prie (konsoliduotosios) VA prideda patrunuojančiosios įmonės deklaraciją, kad konsoliduotoji VA arba konsoliduotoji tvarumo ataskaita bus paskelbta ne vėliau kaip per 12 mėnesių nuo finansinių metų, už kuriuos parengta (konsoliduotoji) VA, paskutinės dienos, nurodydama konkrečią paskelbimo datą (ĮGAI 23 straipsnio 6 dalis).

Ši nuostata dėl atleidimo nuo (konsoliduotosios) ITK rengimo netaikoma didelei įmonei, kurios vertybiniais popieriais leista prekiauti reguliuojamoje rinkoje.

4. Ar valstybės įmonės ir savivaldybės įmonės turės teikti ITK?

ATSAKYMAS

Taip, vadovaujantis ĮGAI 2 straipsnio 3 dalies 3 punktu, nuostatos dėl VA ir konsoliduotosios VA taikomos valstybės įmonėms ir savivaldybės įmonėms tiek, kiek jos susijusios su

(konsoliduotojoje) VA pateikiama ITK. Tai reiškia, kad tuo atveju, jeigu valstybės įmonės ir savivaldybės įmonės atitinka ĮGAI 19 straipsnio 3 dalyje nurodytą didelės įmonės kategoriją, jos savo VA pateikia ITK. Pirmoji ITK turės būti teikiama už finansinius metus, prasidedančius nuo 2025 m. sausio 1 d. Taip pat, vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo 16 straipsnio 3 dalimi, didelės valstybės įmonės ir savivaldybės įmonės turi į VA įtraukti ITK.

- 5. Ar pagal ĮGAI didelės įmonių grupės privalės teikti konsoliduotąją ITK, jei grupėje esančios įmonės (patruojančioji, patruojamosios įmonės) atskirai neatitinka kriterijų, dėl kurių būtų privaloma rengti tvarumo informaciją?**

ATSAKYMAS

Taip, privalės. Pagal ĮGAI 19 straipsnio 5 dalį, didelės įmonių grupės patruojančioji įmonė į konsoliduotąją VA turi įtraukti visų grupės įmonių, nepriklausomai nuo jų dydžio, konsoliduotąją ITK.

ITK – SUDĖTINĖ VA DALIS

- 6. Ar ITK turės būti pateikta kaip atskira ataskaita, ar turės būti įtraukta į VA kaip jos dalis?**

ATSAKYMAS

ĮGAI 10 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad (konsoliduotojoje) VA pateikiama ITK, informacija apie bendrovių valdyseną ir informacija apie atlygį turi būti aiškiai išskirta, t. y. ITK pateikiama kaip VA dalis.

- 7. Kadangi ITK yra VA dalis, ar galės ITK būti integruota į kitas VA dalis, pvz., bendrovių valdysenos ataskaitos dalyje pateikta informacija pagal ETAS G1?**

ATSAKYMAS

Integruotos atskaitomybės sąvoka nevirtojama nei BTAD, nei Lietuvos teisės aktuose, tačiau svarbu paminėti, kad ITK yra VA sudėtinė dalis, kaip nustatyta ĮGAI 10 straipsnio 3 dalyje, kurioje, vadovaujantis ĮGAI 21 straipsnio 5 dalimi, turi būti pateikiamos ir papildomai paaiškinamos nuorodos į VA esančią kitą susijusią informaciją ir su ITK susijusias sumas, nurodytas finansinėse ataskaitose.

ITK TEIKIMO FORMATAS

- 8. Ar tik ITK turės būti teikiama elektroniniu formatu?**

ATSAKYMAS

VA, kurioje pateikiama ITK, turės būti parengta ir skelbiama ESEF formatu (ĮGAI 36 straipsnio 7 dalis). Šis reikalavimas taikomas visai VA tik tuo atveju, jei įmonei privaloma teikti ITK savo VA. Jei įmonė teikia ITK savanoriškai, VA arba ITK rengimas ir teikimas ESEF jai nėra privalomas (ĮGAI 2 straipsnio 7 dalis).

9. Ar ITK duomenys kartu su visais kitais ESEF pateikiamais VA duomenimis turės būti teikiami JAR tvarkytojui?

ATSAKYMAS

Kai įmonė privalo teikti ITK, jos VA, parengta ir pateikta ESEF, teikiama JAR tvarkytojui (IĮGAĮ 36 straipsnio 5 dalis). JAR tvarkytojui pateiktos ataskaitos yra viešos.

10. Ar įmonės, kurios savanoriškai teiks ITK, turės ją rengti ir teikti ESEF? Ar joms turės būti atliktas tvarumo atskaitomybės užtikrinimas?

ATSAKYMAS

Savanoriškai rengiančios ITK ir ją į VA įtraukiančios įmonės neprivalės jos rengti ir teikti ESEF (bet galės tą daryti), o tvarumo atskaitomybės užtikrinimas nebus privalomas (IĮGAĮ 2 straipsnio 7 dalis).

11. Ar IĮGAĮ užtikrina visas galimybes tarptautinėms bendrovėms teikti konsoliduotąją tvarumo ataskaitą per ESAP? Ar tokiu atveju vis tiek taikomas reikalavimas teikti ITK JAR tvarkytojui?

ATSAKYMAS

Kai įmonė privalo rengti ITK, jos VA, parengta ir pateikta ESEF, teikiama JAR tvarkytojui (IĮGAĮ 36 straipsnis), t. y. valstybės įmonei Registrų centrui. Dar nėra žinoma, kaip veiks ESAP, bet manytina, kad nacionaliniai registrų centrai, kuriems įmonės teikia savo ataskaitas, turės perduoti gautas ataskaitas ESAP.

KITI KLAUSIMAI

12. Ar Lietuva planuoja reikalauti pateikti papildomų tvarumo rodiklių, nei nurodyta BTAD?

ATSAKYMAS

Parengus ITK pagal ETAS, neturėtų būti prašoma pateikti kitokios, papildomos informacijos apie tvarumą.

13. Pagal IĮGAĮ atsirastų reikalavimas VA, finansines ir tvarumo ataskaitas skelbti įmonės interneto svetainėje.

- Ar tai nėra perteklinis reikalavimas, nes valstybės įmonės Registrų centro teikiama informacija taip pat viešai prieinama?
- Jeigu įmonė turi tik globalią interneto svetainę, ar joje būtų privaloma skelbti ataskaitas?
- Ką daryti įmonėms, kurios neturi interneto svetainės?

ATSAKYMAS

Atsižvelgiant į tai, kad JAR tvarkytojui pateiktų dokumentų (įskaitant VA, kurioje pateikta ITK) peržiūra yra mokama, ir siekiant užtikrinti ataskaitų vartotojams kuo lengvesnę prieigą prie tvarumo informacijos, ĮGAI 37 straipsnyje nustatyta, kad VA, į kurią turi būti įtraukta (konsoliduotoji) ITK, (konsoliduotosios) finansinės ataskaitos ir, kai taikytina, deklaracija, kad konsoliduotoji VA arba konsoliduotoji tvarumo ataskaita bus paskelbta ne vėliau kaip per 12 mėnesių nuo finansinių metų, už kuriuos parengta (konsoliduotoji) VA, paskutinės dienos, taip pat auditoriaus išvada ir tvarumo atskaitomybės užtikrinimo išvada (kai į VA įtraukta ITK) skelbiamos įmonių interneto svetainėse. Be to, Lietuvos Respublikos įmonių atskaitomybės įstatymo 26 straipsnyje ir Lietuvos Respublikos įmonių grupių konsoliduotosios atskaitomybės įstatymo 10¹ straipsnyje taip pat nustatyta, kad viešojo intereso, valstybės įmonės ir savivaldybės įmonės finansines ataskaitas ir metinį pranešimą kartu su auditoriaus išvada skelbia savo interneto svetainėse.

Atkreiptinas dėmesys, kad, pagal ĮGAI 2 straipsnio 3 dalį, ITK turi rengti didelės įmonės (akcinės bendrovės, uždarnosios akcinės bendrovės, tikrosios ūkinės bendrijos ir komanditinės ūkinės bendrijos, kurių visi tikrieji nariai yra akcinės bendrovės ar uždarnosios akcinės bendrovės, valstybės įmonės ir savivaldybės įmonės, kitų teisinių formų, negu nurodyta, įmonės, kurios yra draudimo įmonės, perdraudimo įmonės, kredito įstaigos, išskyrus kredito unijas), į biržos prekybos sąrašus įtrauktos įmonės, didelių įmonių patronuojančiosios įmonės, taigi manytina, kad tokios įmonės paprastai turi savo interneto svetaines.

14. Ar įmanoma automatizuoti procesus?

ATSAKYMAS

Standartizuoto ITK teikimo pagal ETAS tikslas – mažinti informacijos teikimo našta investuotojams ir verslo partneriams. Aiškus informacijos turinys ir teikimo formatas sudaro galimybes automatizuoti ITK rinkimo, rengimo, teikimo procesus.

15. Ar rengiant ĮGAI peržiūrėta viešojo intereso įmonės sąvoka?

ATSAKYMAS

Siekiant atsisakyti perteklinio reglamentavimo ir praktikoje sunkiai įvertinamų kriterijų, viešojo intereso įmonės sąvoka peržiūrėta ir pakeista (FAAUPI 2 straipsnio 39 dalis):

- neįtrauktos reguliuojama veikla užsiimančios įmonės;
- įtrauktos elektroninių pinigų įstaigos ir (ar) mokėjimo įstaigos;
- įtraukti su turtu susietų žetonų emitentai, kurių su tokių žetonų leidimo veikla susijusios pajamos ir bendra įsipareigojimų su turtu susietų žetonų turėtojams vertė viršija atitinkamai 10 ir 15 milijonų eurų.